

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

---

17 NOVEMBRE 1998

**Projet de loi relative au
contentieux en matière fiscale**

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 58 DE M. **HATRY**

Art. 9

Supprimer le A), 1°.

Justification

L'obligation nouvelle mise à charge de la Commission bancaire est difficilement acceptable. Les arguments qui s'opposent à semblable modification de l'article 327, § 5, CIR 92 sont aussi nombreux que pertinents :

a) En vertu de la deuxième directive bancaire, la Commission bancaire et financière ne peut pas divulguer les informations recueillies dans le cadre de sa mission, sauf en matière pénale où des exceptions peuvent exister. Le Conseil d'État qui a déjà eu l'occasion d'analyser ce problème faisait observer que la référence au droit pénal contenue dans la deuxième directive ne pouvait en aucun cas recevoir une interprétation extensive.

Or, tous les mécanismes particuliers ne constituent pas nécessairement des infractions au droit pénal et/ou fiscal.

Voir:

Documents du Sénat:

1-966 - 1997/1998:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

N°s 2 à 5: Amendements.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

---

17 NOVEMBER 1998

**Wetsontwerp betreffende
de beslechting van fiscale geschillen**

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 58 VAN DE HEER **HATRY**

Art. 9

Het 1° van letter A) doen vervallen.

Verantwoording

De nieuwe verplichting die de Commissie voor het bank- en financiewezen wordt opgelegd, is nauwelijks te aanvaarden. Tegen een dergelijke wijziging van artikel 327, § 5, WIB 1992 kunnen talloze afdoende argumenten worden aangevoerd:

a) Krachtens de tweede bankrichtlijn mag de Commissie voor het bank- en financiewezen geen informatie verspreiden die zij in het kader van haar opdracht heeft ingewonnen, behalve in strafzaken waar er uitzonderingen kunnen gelden. De Raad van State heeft zich vroeger reeds kunnen buigen over dit probleem en heeft opgemerkt dat de verwijzing naar het strafrecht in de tweede richtlijn nooit ruim geïnterpreteerd mag worden.

Nu is het zo dat alle bijzondere mechanismen niet noodzakelijk een overtreding vormen van het strafrecht en/of het fiscaal recht.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-966 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nrs. 2 tot 5: Amendementen.

En conséquence, en supprimant la condition de complicité et en élargissant le champ d'intervention de la Commission bancaire et financière, la modification proposée est incompatible avec le droit européen.

b) La nouvelle mission imposée à la Commission bancaire et financière est totalement inconciliable avec le rôle de cette dernière et le secret professionnel auquel elle est tenue.

c) Pareille modification est de nature à entamer la confiance qui doit exister entre les banques et l'organisme chargé du contrôle prudentiel.

d) La modification proposée risque également d'entraver fortement les rapports de la Commission bancaire et financière avec ses consœurs étrangères qui, plus que probablement, seront réticentes à transmettre des informations.

e) Enfin, pareille mesure serait de nature à introduire une discrimination entre établissements de crédits belges et étrangers opérant en Belgique en libre prestation de services pouvant entraîner une distorsion de concurrence.

N° 59 DE M. HATRY

Art. 13

Supprimer cet article.

Justification

Prétextant du peu de succès rencontré par la possibilité offerte au contribuable de soumettre sa contestation à une commission fiscale ou à un comité consultatif, le gouvernement procède à leur suppression par l'abrogation des articles 347 à 350 CIR 92.

Il conviendrait plutôt de mettre en œuvre des mesures visant à l'amélioration des conditions de fonctionnement de cette commission et de ce comité à travers, notamment, une meilleure représentation en son sein.

Leur maintien, dans le cadre d'une révision de leur mode de fonctionnement, pourrait inciter le contribuable à s'y adresser, en confiance, en cas de différend et servir ainsi de filtre.

N° 60 DE M. HATRY

Art. 14

Supprimer cet article.

Justification

Voir justification à l'amendement n° 59.

N° 61 DE M. HATRY

Art. 15

Supprimer cet article.

De voorgestelde wijziging is bijgevolg onverenigbaar met het Europees recht omdat zij de voorwaarde van medeplichtigheid schrapt en het bevoegdheidsgebied van de Commissie voor het bank- en financieuzen verruimt.

b) De nieuwe opdracht van de Commissie voor het bank- en financieuzen is volstrekt onbestaanbaar met de taak van deze instelling en met het beroepsgeheim waartoe zij is gehouden.

c) Een dergelijke wijziging kan het noodzakelijk vertrouwen aantasten tussen de banken en de instelling die met het bedrijfs-economisch toezicht is belast.

d) De voorgestelde wijziging dreigt eveneens een flinke hinder-nis op te werpen in de betrekkingen tussen de Commissie voor het bank- en financieuzen en de buitenlandse zusterinstellingen, die hoogstwaarschijnlijk terughoudend zullen staan tegenover het doorspelen van informatie.

e) Tenslotte zou een dergelijke maatregel een vorm van discrim-inatie op het gebied van de vrije verlening van diensten kunnen invoeren tussen Belgische kredietinstellingen en buitenlandse kredietinstellingen die in België werkzaam zijn, wat concurrentie-vervalsing tot gevolg kan hebben.

Nr. 59 VAN DE HEER HATRY

Art. 13

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Onder het voorwendsel dat de mogelijkheid voor de belas-tingsplichtige om zijn bezwaarschrift voor te leggen aan een fiscale commissie of een comité van advies maar weinig weerklank heeft gevonden, schrapt de regering die mogelijkheid door de artikelen 347 tot 350 van het WIB 1992 op te heffen.

Raadzaam zou zijn een aantal maatregelen in te voeren om de werkwijze van deze commissie en dat comité te verbeteren, onder meer via een degelijker vertegenwoordiging.

Door ze te laten voortbestaan en hun werkwijze te herzien zou men de belastingplichtige ertoe kunnen aanzetten om zich vol ver-trouwen te wenden tot deze organen, die een bufferfunctie kunnen vervullen.

Nr. 60 VAN DE HEER HATRY

Art. 14

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 59.

Nr. 61 VAN DE HEER HATRY

Art. 15

Dit artikel doen vervallen.

Justification

Voir justification à l'amendement n° 59.

N° 62 DE M. HATRY

Art. 16

Supprimer cet article.

Justification

Voir justification à l'amendement n° 59.

N° 63 DE M. HATRY

Art. 18

Compléter cet article par un 3°, libellé comme suit :

« 3° l'alinéa 4 est abrogé. »

Justification

1. L'article 354 du Code des impôts sur les revenus 1992 fixe les délais extraordinaires d'imposition en cas de déclaration tardive ou inexacte : le délai est en principe de trois ans à partir du 1er janvier de l'exercice d'imposition (alinéa 1er); il est prolongé de deux ans en cas de fraude.

Le dernier alinéa de cet article, qui remonte à une loi du 11 avril 1983, dispose que lorsque le contribuable a introduit une réclamation dans le délai précité de trois ans, ce délai est prolongé jusqu'à la date de la décision du directeur, sans que cette prolongation puisse être supérieure à douze mois.

Cela signifie que si le contribuable introduit une réclamation contre une imposition, le délai d'imposition peut, en raison de cette réclamation, être porté de trois à quatre ans, en l'absence de toute fraude.

Comme l'écrit le professeur Kirkpatrick («Réflexions sur les projets gouvernementaux de février 1997 concernant la réforme de la procédure fiscale», *JT*, 1997, pp. 209 et suivantes, spéc. n° 22, p. 214), cette règle est «totalement injustifiée et revient à réintroduire indirectement l'ancienne et détestable solution jurisprudentielle suivant laquelle le directeur qui statuerait sur une réclamation pouvait, même en dehors des délais d'imposition, établir par sa décision une nouvelle imposition — solution jurisprudentielle pourtant condamnée par la loi du 16 mars 1976 dont est issu l'article 375 du CIR».

Cet article 375, maintenu par le projet, dispose que le directeur ne peut, dans sa décision, établir des suppléments d'impôts. Si, lors de l'instruction de la réclamation, il apparaît une insuffisance d'imposition, l'Administration peut certes établir des suppléments d'impôts, pour autant que les délais d'imposition prévus par la loi ne soient pas expirés.

2. L'abrogation du dernier alinéa de l'article 354 du CIR est particulièrement importante si, comme il est proposé dans des amendements au projet 967, on renonce à faire de la réclamation un préalable obligé de l'action en justice.

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 59.

Nr. 62 VAN DE HEER HATRY

Art. 16

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 59.

Nr. 63 VAN DE HEER HATRY

Art. 18

Aan dit artikel een 3° toevoegen, luidende :

« 3° het vierde lid wordt opgeheven. »

Verantwoording

1. Artikel 354 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 stelt de buitengewone aanslagtermijnen vast bij laattijdige aangifte of onjuiste aangifte. In principe bedraagt deze termijn drie jaar vanaf 1 januari van het jaar waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd (eerste lid); bij bedrieglijk opzet wordt die termijn verlengd met twee jaar.

Het laatste lid van dat artikel, ingevoegd bij een wet van 11 april 1983, bepaalt dat wanneer de belastingplichtige binnen de bedoelde termijn van drie jaar een bezwaarschrift heeft ingediend, die termijn wordt verlengd tot op het tijdstip van de beslissing van de directeur zonder dat die verlenging meer dan twaalf maanden mag bedragen.

Dat betekent dat wanneer de belastingplichtige een bezwaarschrift indient tegen een aanslag, de aanslagtermijn door het bezwaar van drie op vier jaar kan worden gebracht wanneer er geen sprake is van bedrog.

Professor Kirkpatrick zegt hierover in («Réflexions sur les projets gouvernementaux de février 1997 concernant la réforme de la procédure fiscale», *JT*, 1997, blz. 209 en volgende, nr. 22, blz. 214) dat deze regel volstrekt niet te verantwoorden valt en erop neerkomt zijdelings de vroegere afkeurenwaardige oplossing van de jurisprudentie opnieuw in te voeren: de directeur die zich uitspreekt over een bezwaarschrift, kon — ook buiten de aanslagtermijnen — door zijn beslissing een nieuwe aanslag vestigen. Deze oplossing van de jurisprudentie is evenwel afgekeurd in de wet van 16 maart 1976 waaruit artikel 375 van het WIB 1992 is ontstaan.

Volgens dat artikel 375, waaraan het ontwerp niet raakt, is het de directeur niet toegestaan in zijn beslissing belastingsupplementen te vestigen. Indien bij het onderzoek van een bezwaarschrift aan het licht komt dat er te weinig belasting is gevestigd, kan de fiscus ongetwijfeld belastingsupplementen vestigen, op voorwaarde dat de wettelijke aanslagtermijnen niet verstreken zijn.

2. Het opheffen van het laatste lid van artikel 354 van het WIB 1992 is bijzonder belangrijk indien men ervan afziet het bezwaarschrift te beschouwen als een voorafgaande voorwaarde om een rechtsvordering te kunnen instellen. Dat is wat wij voorstellen in de amendementen op het wetsontwerp nr. 967.

En ce cas, en effet, comme cela a été souligné dans la justification de l'amendement à l'article 8 du projet n° 967, les contribuables préféreront en général introduire une réclamation plutôt que saisir immédiatement le tribunal, pour autant qu'ils n'aient rien à y perdre. Or, le dernier alinéa de l'article 354 pénalise arbitrairement le contribuable qui introduit une réclamation. C'est ce frein injustifié que l'amendement tend à supprimer.

N° 64 DE M. HATRY

Art. 31

Dans l'article 375 du CIR 1992, tel qu'il est remplacé par l'article 31 du projet, remplacer le deuxième alinéa du § 1er par les deux alinéas suivants :

« La décision est notifiée par lettre recommandée à la poste, au plus tard 18 mois à compter de la date à laquelle la réclamation est introduite.

À défaut de décision notifiée dans le délai prévu à l'alinéa précédent, la réclamation est censée accueillie, sans préjudice du droit pour l'administration d'introduire l'action prévue à l'article 1385decies et suivants du Code judiciaire. »

Justification

Dans le projet, après 18 mois le directeur peut être mis en demeure de statuer; s'il ne s'exécute pas et motive cette absence de décision dans les six mois de cette mise en demeure, la décision est censée négative et peut faire l'objet d'un recours en justice. La décision est censée positive si l'absence de décision n'est pas motivée.

Une telle formule, outre qu'elle multiplie des démarches de procédure, n'est pas de nature à limiter le volume du contentieux judiciaire; l'administration n'est en effet pas encouragée à statuer dans les délais prévus.

L'obligation, introduite lors de l'examen en commission de la Chambre des représentants, de motiver l'absence de décision, faute de quoi celle-ci est censée positive, n'est qu'une amélioration apparente. Les motifs de non décision seront souvent aisés à invoquer et des contestations quant à la validité de ceux-ci risquent d'alimenter en recours le Conseil d'État parallèlement aux recours fiscaux introduits devant les tribunaux de première instance.

On remarquera de surcroît que le projet est contraire à ce qui est communément admis en matière fiscale, à savoir qu'en l'absence de décision celle-ci est censée positive. Tel est le cas notamment en matière de «ruling» fiscal (article 345 du CIR 1992 et articles correspondants dans les autres codes fiscaux), remplacement de la facture par un autre document (article 6 de l'arrêté royal n° 1 TVA du 29 décembre 1992) et de réclamation contre une taxe communale ou provinciale (article 10, L. 24 décembre 1996).

Enfin, la formule crée une distorsion complète avec la procédure à suivre en matière de contentieux TVA alors que l'un des buts poursuivis par la réforme est de rapprocher pour simplifier les contentieux dans les deux branches de la fiscalité qui sont souvent liées.

Zoals de verantwoording van het amendement op artikel 8 van wetsontwerp nr. 967 opmerkt, zal de belastingplichtige in dat geval in de regel immers verkiezen een bezwaarschrift in te dienen veeleer dan onmiddellijk naar de rechtbank te stappen, voor zover hij daar niets bij te verliezen heeft. Nu is het zo dat het laatste lid van artikel 354 de belastingplichtige die een bezwaarschrift indient, op een willekeurige manier straft. Dit amendement wil dat verhinderen.

Nr. 64 VAN DE HEER HATRY

Art. 31

In het voorgestelde artikel 375 van het WIB 1992 het tweede lid van § 1 vervangen door de twee volgende leden :

« De kennisgeving van de beslissing geschiedt bij ter post aangetekende brief ten laatste 18 maanden te rekenen van de datum waarop het bezwaarschrift is ingediend.

Geschiedt de kennisgeving van de beslissing niet binnen de in het voorgaande lid bepaalde termijn, dan wordt het bezwaarschrift geacht te zijn ingewilligd, onverminderd het recht van de belastingdiensten om de vordering in te stellen bedoeld in artikel 1385decies en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. »

Verantwoording

Volgens het ontwerp kan de directeur na 18 maanden in gebreke gesteld worden om tot een uitspraak te komen. Doet hij dat niet en motiveert hij het uitblijven van een beslissing binnen zes maanden na de ingebrekestelling, dan wordt de beslissing geacht negatief te zijn en staat er beroep voor de rechtbank open. De beslissing wordt geacht positief te zijn indien het uitblijven van een beslissing niet gemotiveerd wordt.

Een dergelijke formulering brengt niet alleen meer procedurele tussenstappen mee, maar leidt er ook toe dat het aantal gerechtelijke geschillen nog toeneemt. Immers, men moedigt de fiscus niet aan binnen de gestelde termijnen tot een uitspraak te komen.

De verplichting — die tijdens de behandeling in de Kamercommissie werd ingevoerd — om het uitblijven van een beslissing te motiveren (omdat die anders geacht wordt gunstig te zijn), vormt slechts een schijnbare verbetering. De redenen om niet tot een beslissing te komen liggen maar al te vaak voor het grijpen en de beslissingen over de gegrondheid ervan dreigen nog meer beroepen mee te brengen voor de Raad van State en ook voor de rechtbanken van eerste aanleg.

Bovendien valt op te merken dat het wetsontwerp ingaat tegen een algemeen aanvaard beginsel in fiscale zaken, te weten dat het uitblijven van een beslissing meebrengt dat deze geacht wordt gunstig te zijn. Dat geldt onder meer voor de fiscale ruling (artikel 345 van het WIB 1992 en de daarmee gelijklopende artikelen in de andere fiscale wetboeken), de vervanging van een factuur door een ander document (artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 1 inzake BTW van 29 december 1992) en het bezwaarschrift tegen een gemeente- of provinciebelasting (artikel 10 van de wet van 24 december 1996).

Tenslotte voert deze formulering een volstrekt afwijkende regeling in ten opzichte van de procedure in BTW-geschillen, ofschoon de hervorming onder meer tot doel had de geschillen op beide vormen van fiscaliteit, die vaak met elkaar in verband staan, beter op elkaar af te stemmen om ze te vereenvoudigen.

L'amendement a pour objet de prévoir qu'en cas de non décision dans les 18 mois de la réclamation, celle-ci est censée positive, tout en laissant la possibilité à l'administration de porter l'affaire devant la justice pour faire trancher le litige, comme ce sera le cas pour le contribuable.

N° 65 DE M. HATRY

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 64)

Art. 31

Dans l'article 375 du CIR 1992, tel qu'il est remplacé par l'article 31 du projet, remplacer le § 1er par la disposition suivante :

« § 1er. Le directeur des contributions ou le fonctionnaire délégué par lui dispose d'un délai de 18 mois à compter de la date à laquelle la réclamation est introduite pour statuer par voie de décision motivée sur les griefs formulés par le redevable ou par son conjoint lorsque l'imposition peut être recouvrée en tout ou en partie sur les biens de celui-ci.

La décision est notifiée par lettre recommandée à la poste.

À défaut de décision notifiée dans le délai imparti, le directeur des contributions ou le fonctionnaire délégué par lui porte le litige devant les juridictions compétentes conformément aux articles 1385decies et suivants du Code judiciaire.

Si à l'expiration du délai prévu en la matière l'action en justice visée à l'alinéa précédent n'a pas été introduite, les griefs formulés dans la réclamation sont censés acceptés. »

Justification

Dans le projet, après 18 mois le directeur peut être mis en demeure de statuer; s'il ne s'exécute pas et motive cette absence de décision dans les six mois de cette mise en demeure, la décision est censée négative et peut faire l'objet d'un recours en justice. La décision est censée positive si l'absence de décision n'est pas motivée.

Une telle formule, outre qu'elle multiplie les démarches de procédure, n'est pas de nature à limiter le volume du contentieux judiciaire: l'administration n'est en effet pas encouragée à statuer dans les délais prévus.

L'obligation, introduite lors de l'examen en commission de la Chambre des représentants, de motiver l'absence de décision, faute de quoi celle-ci est censée positive, n'est qu'une amélioration apparente. Les motifs de non-décision seront souvent aisés à invoquer et des contestations quant à la validité de ceux-ci risquent d'alimenter en recours le Conseil d'État parallèlement aux recours fiscaux introduits devant les tribunaux de première instance.

On remarquera de surcroît que le projet est contraire à ce qui est communément admis en matière fiscale, à savoir qu'en l'absence de décision celle-ci est censée positive. Tel est le cas notamment en

Het amendement wil ertoe komen dat wanneer er binnen achttien maanden na bezwaar geen beslissing volgt, deze geacht wordt gunstig te zijn en wil de fiscus ook de mogelijkheid laten naar de rechter te stappen om het geschil te beslechten, zoals dat ook geldt voor de belastingplichtige.

Nr. 65 VAN DE HEER HATRY

(Subsidiair amendement op amendement nr. 64)

Art. 31

In het voorgestelde artikel 375 van het WIB 1992 het tweede lid van § 1 vervangen als volgt :

« § 1. De directeur der belastingen of de door hem gedelegeerde ambtenaar beschikt over een termijn van 18 maanden te rekenen van de datum waarop het bezwaarschrift is ingediend om bij een met redenen omklede beslissing uitspraak te doen nopens de bezwaren aangevoerd door de belastingsschuldige of door diens echtgenoot op wiens goederen de aanslag geheel of ten dele kan worden ingevorderd.

De kennisgeving van de beslissing geschiedt bij ter post aangetekende brief.

Geschiedt de kennisgeving van de beslissing niet binnen de gestelde termijn, dan brengt de directeur der belastingen of de door hem gedelegeerde ambtenaar het geschil voor de rechtscolleges bevoegd overeenkomstig de artikelen 1385decies en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

Indien bij het verstrijken van de terzake gestelde termijn geen rechtsvordering als bedoeld in het vorige lid is ingesteld, worden de bezwaren geformuleerd in het bezwaarschrift geacht te zijn ingewilligd. »

Verantwoording

Volgens het ontwerp kan de directeur na 18 maanden in gebreke gesteld worden om tot een uitspraak te komen. Doet hij dat niet en motiveert hij het uitblijven van een beslissing binnen zes maanden na de ingebrekestelling, dan wordt de beslissing geacht negatief te zijn en staat er beroep voor de rechtbank open. De beslissing wordt geacht positief te zijn indien het uitblijven van een beslissing niet gemotiveerd wordt.

Een dergelijke formulering brengt niet alleen meer procedurele tussenstappen mee, maar leidt er ook toe dat het aantal gerechtelijke geschillen nog toeneemt. Immers, men moedigt de fiscus niet aan binnen de gestelde termijnen tot een uitspraak te komen.

De verplichting — die tijdens de behandeling in de Kamercommissie werd ingevoerd — om het uitblijven van een beslissing te motiveren (omdat die anders geacht wordt gunstig te zijn), vormt slechts een schijnbare verbetering. De redenen om niet tot een beslissing te komen liggen maar al te vaak voor het grijpen en de beslissingen over de gegrondheid ervan dreigen nog meer beroepen mee te brengen voor de Raad van State en ook voor de rechtbanken van eerste aanleg.

Bovendien valt op te merken dat het wetsontwerp ingaat tegen een algemeen aanvaard beginsel in fiscale zaken, te weten dat het uitblijven van een beslissing meebrengt dat deze geacht wordt

matière de «ruling» fiscal (article 345 du CIR 92 et articles correspondants dans les autres codes fiscaux), remplacement de la facture par un autre document (article 6 de l'arrêté royal n° 1, TVA du 29 décembre 1992) et de réclamation contre une taxe communale ou provinciale (article 10 de la loi du 24 décembre 1996).

Enfin, la formule crée une distorsion complète avec la procédure à suivre en matière de contentieux TVA alors que l'un des buts poursuivis par la réforme est de rapprocher pour les simplifier les contentieux dans les deux branches de la fiscalité qui sont souvent liées.

L'amendement a pour objet de prévoir qu'en cas d'absence de décision dans les 18 mois de l'introduction de la réclamation il y a lieu de constater l'échec des négociations intervenues entre les parties et l'impossibilité de parvenir à une solution transactionnelle.

Afin de ne pas préjudicier l'une ou l'autre des parties en cause en instaurant une fiction soit positive (réclamation censée acceptée), soit négative (réclamation censée refusée), il est uniquement imposé à l'Administration de porter l'affaire devant la Justice pour faire trancher le litige.

Si l'Administration ne respecte pas cette obligation qui est d'introduire une action en justice dans les 60 jours (*cf.* amendement à l'article 8 du projet de loi relatif à l'organisation judiciaire en matière fiscale) de l'expiration du délai de 18 mois en cas d'absence de décision, la réclamation introduite par le contribuable est censée admise.

Si par contre l'Administration a rendu une décision négative ou partiellement négative pour le contribuable, ce dernier peut conformément aux articles 1385*decies* et suivants du Code judiciaire, porter le litige devant le tribunal de première instance compétent.

N° 66 DE M. HATRY

Art. 32

Compléter l'article 376 du CIR 1992, tel qu'il est remplacé par l'article 32 du projet, par un § 5, libellé comme suit :

« § 5. *Le directeur des contributions, ou le fonctionnaire délégué par lui, ordonne d'office le dégrèvement qui résulte de la réclamation censée accueillie en application de l'article 375, § 1er, alinéa 3, dans les six mois à compter du jour où cette décision tacite n'est plus susceptible du recours visé à cet article.* »

Justification

Cet amendement constitue un corollaire nécessaire à l'amendement suggéré à l'article 31. L'accueil tacite d'une réclamation entraîne un dégrèvement d'impôt; c'est ce que réalise la modification à l'article 376 du CIR 92 qui laisse au directeur 6 mois à dater du moment où l'accueil tacite est devenu définitif (non soumis aux tribunaux) pour l'exécuter.

Si les amendements ici présentés sont acceptés, ils nécessitent une adaptation des dispositions du Code judiciaire insérées par le projet de loi relatif à l'organisation judiciaire en matière fiscale,

gunstig te zijn. Dat geldt onder meer voor de fiscale ruling (artikel 345 van het WIB 1992 en de daarmee gelijklopende artikelen in de andere fiscale wetboeken), de vervanging van een factuur door een ander document (artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 1 inzake BTW van 29 december 1992) en het bezwaarschrift tegen een gemeente- of provinciebelasting (artikel 10 van de wet van 24 december 1996).

Tenslotte voert deze formulering een volstrekt afwijkende regeling in ten opzichte van de procedure in BTW-geschillen, ofschoon de hervorming onder meer tot doel had de geschillen, op beide vormen van fiscaliteit, die vaak met elkaar in verband staan, beter op elkaar af te stemmen om ze te vereenvoudigen.

Het amendement wil een bepaling invoeren volgens welke men na het uitblijven van een beslissing binnen achttien maanden na het indienen van het bezwaarschrift, moet vaststellen dat de onderhandelingen tussen de partijen mislukt zijn en dat er geen oplossing via een transactie tot stand kan komen.

Om geen enkele van de partijen in het geschil te bevoordelen door ofwel een positieve fictie in te voeren (het bezwaarschrift wordt geacht ingewilligd te zijn), noch een negatieve fictie (het bezwaarschrift wordt geacht afgewezen te zijn), moet de fiscus alleen de zaak voor de rechtbank brengen om het geschil te laten beslechten.

Gesteld dat de fiscus geen rechtsvordering instelt binnen zestig dagen (*cf.* amendement nr. 8 van het wetsontwerp betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken) na het verstrijken van de termijn van achttien maanden bij het uitblijven van een beslissing, dan wordt het bezwaarschrift van de belastingplichtige geacht ingewilligd te zijn.

Gesteld daarentegen dat de fiscus een voor de belastingplichtige geheel of ten dele ongunstige beslissing heeft genomen, dan kan deze laatste overeenkomstig de artikelen 1385*decies* en volgende van het Strafwetboek het geschil aanhangig maken bij de bevoegde rechtbank van eerste aanleg.

Nr. 66 VAN DE HEER HATRY

Art. 32

Aanhetvoorgestelde artikel 376 van het WIB 1992 een § 5 toevoegen, luidende :

« § 5. *De directeur der belastingen of de door hem gedelegeerde ambtenaar beveelt ambtshalve de ontheffing die het gevolg is van het met toepassing van artikel 375, § 1, derde lid, ingewilligd geacht bezwaarschrift, binnen zes maanden te rekenen van de dag waarop tegen de stilzwijgende beslissing geen beroep meer openstaat zoals bedoeld in dat artikel.* »

Verantwoording

Dit amendement volgt noodzakelijkerwijze uit het amendement op artikel 31. Het stilzwijgend inwilligen van een bezwaarschrift heeft een ontheffing van belasting tot gevolg. Dat volgt uit de wijziging van artikel 376 van het WIB 1992, dat vanaf het tijdstip waarop het bezwaarschrift stilzwijgend is ingewilligd (dus niet bij de rechtbank aanhangig is gemaakt), aan de directeur zes maanden verleent om het uit te voeren.

Worden de voorliggende amendementen aangenomen, dan moeten de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek die het wetsontwerp betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken

laquelle fait l'objet d'un amendement déposé parallèlement qui réécrit complètement l'article 8 dudit projet.

N° 67 DE M. HATRY

Art. 33

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 33. — Au titre VII, chapitre VII, du même Code, la section III, comprenant les articles 377 à 392, est remplacée par les dispositions suivantes :

«Section III — Recours judiciaires

Art. 377. — Le redevable, ainsi que son conjoint, lorsque l'imposition peut être recouvrée en tout ou en partie sur les biens de celui-ci, peut intenter une action en justice contre l'État en vue d'obtenir l'annulation totale ou partielle de l'imposition établie, y compris tous additionnels, accroissements et amendes, conformément à l'article 1385decies du Code judiciaire.

Art. 378. — Si l'imposition n'a pas fait l'objet d'une réclamation introduite conformément à l'article 366, ou le cas échéant, conformément à l'article 373, le délai d'introduction de l'action judiciaire est de six mois à partir de la date indiquée respectivement par ces deux dispositions.

Si une réclamation a été introduite, ce délai est suspendu jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois à dater de la notification de la décision du directeur faite conformément à l'article 375, § 1er.

Art. 379. — Si le directeur saisi de la réclamation n'a pas notifié sa décision au réclamant douze mois après l'introduction de celle-ci, le réclamant peut, par lettre recommandée, mettre le directeur en demeure de statuer dans les six mois.

Si la décision du directeur n'est pas notifiée au réclamant dans ce délai, celui-ci peut intenter l'action en justice sans attendre la décision du directeur. En ce cas, celui-ci est dessaisi de plein droit de la réclamation, dès que l'acte introductif de l'action en justice lui est notifiée.

Art. 380. — Lorsque le redevable a introduit une action en justice tendant à l'annulation d'une imposition établie sur des éléments contestés, il peut étendre sa demande aux autres impositions établies sur les mêmes éléments, ou en supplément, avant la décision de la juridiction saisie, alors même que serait expiré le

invoegt, gewijzigd worden. Daarover handelt een amendement dat op dat wetsontwerp is ingediend en dat een volstrekt nieuwe versie voorstelt van artikel 8 van dat ontwerp.

Nr. 67 VAN DE HEER HATRY

Art. 33

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 33. — In titel VII, hoofdstuk VII, van hetzelfde Wetboek wordt afdeling III, die de artikelen 377 tot 392 omvat, vervangen door de volgende bepalingen :

«Afdeling III — Voorzieningen in rechte

Art. 377. — De belastingschuldige, alsmede zijn echtgenoot wanneer de aanslag kan worden ingevorderd op alle of een gedeelte van diens goederen, kan tegen de Staat een rechtsvordering instellen om de gehele of gedeeltelijke vernietiging te verkrijgen van de gevestigde aanslag, met inbegrip van alle opcentiemen, verhogingen en boeten, overeenkomstig artikel 1385decies van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 378. — Indien tegen de aanslag geen bezwaarschrift is ingediend overeenkomstig artikel 366, of eventueel overeenkomstig artikel 373, bedraagt de termijn voor het instellen van de rechtsvordering zes maanden te rekenen van de in beide onderscheiden bepalingen aangegeven datum.

Indien een bezwaarschrift is ingediend, wordt die termijn geschorst voor een periode van drie maanden te rekenen van de overeenkomstig artikel 375, § 1, gedane kennisgeving van de beslissing van de directeur.

Art. 379. — Indien de directeur aan wie het bezwaarschrift is gericht, twaalf maanden na de indiening ervan, zijn beslissing niet ter kennis heeft gebracht van de eiser, kan deze de directeur via een aangetekende brief aanmanen om binnen zes maanden uitspraak te doen.

Indien de beslissing van de directeur niet binnen die termijn ter kennis wordt gebracht van de eiser, kan deze de rechtsvordering instellen zonder de beslissing van de directeur af te wachten. In dat geval wordt de directeur het bezwaarschrift van rechtswege onttrokken zodra hem de inleidende akte van de rechtsvordering ter kennis is gebracht.

Art. 380. — Indien de belastingschuldige een rechtsvordering heeft ingesteld met het oog op de vernietiging van een belasting die is gevestigd op betwiste bestanddelen, kan hij vóór de geadieerde rechtbank een beslissing neemt, zijn vordering uitbreiden tot de andere belastingen die op grond van dezelfde

délaï d'introduction de l'action en justice relative à ces autres impositions.

Art. 381. — Dans les cas visés à l'article 376, l'action en justice peut être intentée dans les trois mois de la notification de la décision défavorable du directeur des contributions.»

Justification

1. Le présent amendement reprend, sous réserve de quelques modifications, les amendements n°s 69 et 79 au projet 1341 déposés devant la Commission.

Cet amendement se place dans l'hypothèse où l'article 8 du projet n° 1342 serait amendé par suppression du nouvel article 1385*undecies* (qui subordonne la recevabilité de l'action en justice à l'introduction préalable d'un recours administratif) comme l'auteur du présent amendement le propose par ailleurs.

2. L'article 33 du projet remplace, dans le titre VII, chapitre VII, du CIR 1992, la section III, actuellement intitulée «Recours». Celle-ci comporte actuellement deux sous-sections, la première consacrée au «recours devant la cour d'appel», et la seconde intitulée «recours en cassation».

Il ne se justifie évidemment plus de consacrer une section au recours devant la cour d'appel, puisque celui-ci est remplacé par une action en justice devant le tribunal civil.

I. Quant au texte de l'article 33 du texte adopté par la Commission

Le texte adopté en Commission à la suite d'un amendement du gouvernement propose dès lors d'intituler la section III «Dispositions particulières en matière de recours judiciaire», et de n'y placer qu'un article 377 qui s'inspire d'une disposition relative au pourvoi en cassation figurant actuellement à l'article 386.

Ce texte est inutile eu égard à l'addition, apportée par amendement apporté en Commission, d'un alinéa 2 à l'article 411 du CIR (voir article 37 du texte adopté par la Commission).

II. Quant aux articles 377 à 381 du CIR 92 proposés par l'amendement

3. Il est utile de maintenir une section III dans le Chapitre VII du Titre VII du Code judiciaire, intitulée «Recours judiciaires» et d'y insérer les dispositions proposées par l'amendement.

4. Le nouvel article 377 énonce le principe que le contribuable peut intenter une action en justice contre l'État en vue d'obtenir l'annulation de l'imposition, conformément au nouvel article 1385*decies* du Code judiciaire.

5. L'article 378 comble une lacune du projet: celui-ci n'indique nulle part le délai dans lequel le contribuable doit intenter son action en justice.

L'amendement se place, on l'a dit (*supra*, 1), dans l'hypothèse où la condition de recevabilité de l'action en justice consistant

bestanddelen of als supplement zijn gevestigd, zelfs wanneer de indieningstermijn voor de rechtsvordering met betrekking tot die andere belastingen verstreken zou zijn.

Art. 381. — In de gevallen bedoeld in artikel 376 kan de rechtsvordering worden ingesteld binnen drie maanden na de kennisgeving van de ongunstige beslissing van de directeur der belastingen.»

Verantwoording

1. Onder voorbehoud van enkele wijzigingen, neemt dit amendement de amendementen nrs. 69 en 79 over die in de commissie op ontwerp nr. 1341 werden ingediend.

Dit amendement gaat uit van de veronderstelling dat artikel 8 van ontwerp nr. 1342 wordt geamendeerd door de weglating van het nieuwe artikel 1385*undecies* (dat de ontvankelijkheid van de rechtsvordering afhankelijk maakt van de voorafgaande instelling van een administratief beroep) zoals de indiener van dit amendement overigens voorstelt.

2. Artikel 33 van het ontwerp vervangt, in titel VII, hoofdstuk VII, van het WIB 1992, de afdeling III, waarvan het huidige opschrift luidt: «Voorziening». Die afdeling valt uiteen in twee onderafdelingen, waarvan de eerste gewijd is aan de «Voorziening bij het hof van beroep» en de tweede het opschrift «Voorziening in cassatie» draagt.

Het is uiteraard niet meer gegrond een afdeling te wijden aan de voorziening bij het hof van beroep aangezien die voorziening wordt vervangen door een rechtsvordering bij de burgerlijke rechtbank.

I. Inzake de door de commissie aangenomen tekst van artikel 33

De in de commissie, na een amendement van de regering, aangenomen tekst stelt derhalve voor afdeling III van het opschrift «Bijzondere bepalingen inzake de rechtsvordering» te voorzien en daaronder alleen een artikel 377 op te nemen dat gebaseerd is op een bepaling omtrent de voorziening in cassatie die thans in artikel 386 vermeld staat.

Gelet op de toevoeging, via amendering in de commissie, van een tweede lid in artikel 411 van het WIB (zie artikel 37 van de door de commissie aangenomen tekst), is deze tekst overbodig.

II. Inzake de door het amendement voorgestelde artikelen 377 tot 381 van het WIB 1992

3. Het is dienstig in hoofdstuk VII van titel VII van het Gerechtelijk Wetboek een afdeling III te behouden, met als opschrift «Voorzieningen in rechte» en er de door het amendement voorgestelde bepalingen in onder te brengen.

4. In het nieuwe artikel 377 wordt het principe vastgesteld dat de belastingplichtige tegen de Staat een rechtsvordering kan instellen om de vernietiging te verkrijgen van de aanslag, overeenkomstig het nieuwe artikel 1385*decies* van het Gerechtelijk Wetboek.

5. Artikel 378 voorziet in een leemte van het ontwerp, dat nergens bepaalt binnen welke termijn de belastingplichtige zijn rechtsvordering moet instellen.

Zoals reeds gezegd (zie *supra*, 1) gaat het amendement uit van de veronderstelling dat de voorwaarde voor de ontvankelijkheid

dans le recours administratif préalable serait supprimée, comme le propose un amendement à l'article 8 du projet n° 1342.

Dans cette hypothèse, il est logique de calculer le délai d'intentement de l'action en justice sur celui d'introduction de la réclamation, fixé par le projet à six mois à dater de l'envoi de l'avertissement-extrait de rôle (article 366).

Le délai doit être prolongé dans l'hypothèse visée à l'article 373 du CIR.

N° 68 DE M. **HATRY**

Art. 23

Compléter l'alinéa 3 par la disposition suivante :

«Cependant, les réclamations pendantes devant l'administration sur lesquelles il n'aura pas été statué le 31 décembre 2000 seront censées accueillies à cette date.»

Justification

Le contentieux actuel est important et le délai de 18 mois désormais imparti pour statuer sur les réclamations introduites à partir du 1er juillet 1998 entraînera un retard supplémentaire du contentieux ancien si un délai n'est pas également mis pour statuer sur celui-ci.

Il est proposé de laisser jusqu'au 31 décembre 2000, soit 2 ans et demi, aux directeurs régionaux pour liquider l'arriéré.

Paul HATRY.

van de rechtsvordering, met name het vooraf instellen van een administratief beroep, wordt geschrapt, zoals voorgesteld door een amendement op artikel 8 van ontwerp nr. 1342.

In die veronderstelling is het logisch dat voor het instellen van de rechtsvordering dezelfde termijn wordt gehanteerd als voor het indienen van het bezwaarschrift, welke door het ontwerp wordt vastgesteld op zes maanden, te rekenen van de verzending van het aanslagbiljet (artikel 366).

De termijn moet worden verlengd in de in artikel 373 van het WIB bedoelde mogelijkheid.

Nr. 68 VAN DE HEER **HATRY**

Art. 23

Het derde lid van dit artikel aanvullen als volgt :

«De bezwaarschriften die bij de belastingdiensten nog hangende zijn en waarover op 31 december 2000 geen uitspraak is gedaan, worden geacht op die datum te zijn ingewilligd.»

Verantwoording

Er zijn thans heel wat geschillen hangende. Door de termijn om uitspraak te doen over bezwaarschriften ingediend vanaf 1 juli 1998 voortaan op achttien maanden vast te stellen, zullen de bestaande geschillen nog meer vertraging oplopen tenzij ook voor de behandeling van deze geschillen een termijn wordt gesteld.

Voorgesteld wordt de gewestelijk directeurs de tijd te geven tot 31 december 2000, dus twee en een half jaar om de achterstand in te lopen.